

Gabar oel-Ahad *vormt geen bewijs in 'Aqiedah*

خبر الأحد ليس دليلاً
في العقيدة

Gebaseerd op de werken van Sjaikh Aboe Maalik en Sjaikh Sjawiekie

(6 Radjab 1435 NH)

Inhoud

Inleiding.....	5
Definities	6
Bewijzen uit de Koran, <i>Soenna</i> en <i>Idjma' oes Sahaaba</i> dat <i>Gabar oel Aahaad</i> Geen Zekere Kennis Bevat	7
De Tegenstrijdigheden in <i>Gabar oel Aahaad</i> bij de <i>Sahaaba</i>	10
Meningsverschillen van de Geleerden Aangaande <i>Gabar oel Aahaad</i>	11
De Rationele Beredenering Waarom <i>Gabar oel Aahaad</i> Geen Zekerheid Teweegbrengt	15
Het Onderscheid tussen <i>Iemaan</i> en <i>Gabar oel Aahaad</i>	17
Hetgeen Waarvan Gedacht wordt een Bewijs te zijn Maar dit Niet het Geval is	21
De Uitspraken van de Geleerden wat Betreft de Onzekerheid van <i>Gabar oel Aahaad</i>	26
De Uitspraken van de Geleerden dat <i>Gabar oel Aahaad</i> geen Bewijs is voor 'Aqiedazaken	32
Conclusie	34

Inleiding

Onder verschillende islamitische geleerden bestaat er de discussie over de betrouwbare *ahadieth* die bijvoorbeeld door slechts één *sahaabie* is overgeleverd, is deze informatie absoluut zekere informatie waar geen twijfel in zit? Of bestaat er de mogelijkheid dat één *sahaabie* fouten zou kunnen maken waardoor men niet kan zeggen dat de betrouwbaarheid van een overlevering gedaan door één *sahaabie* honderd procent zeker is? Mocht men concluderen dat er toch een foutmarge in de overlevering van één *sahaabie* zit, wat voor consequenties heeft dit dan voor overleveringen welke spreken over 'aqieda en *fiqh* zaken?

Dit beknopte boekje tracht vooral een antwoord te geven op deze vraagstukken opdat voor de moslim glashelder wordt hoe om te gaan met deze kritische vraagstukken alsmede opdat hij doormiddel van weloverwogen antwoorden volledig kan vertrouwen op zijn feilloze islamitische 'aqieda wat hem een krachtig fundament geeft om zich bezig te houden met het ideologisch uitdragen van de *da'awa* naar de wereld voor de wederopleving (*nahda*) van de islamitische *oemma*.

Definities

Moetawaatir:

فهو خبر عدد يمتنع عادة تواطؤهم على الكذب

‘Een bericht waarvan het aantal overlevertaars dermate hoog is dat het in de normale situatie geen leugen kan bevatten.’

De oelamaa zijn het erover eens dat *moetawaatir* berichten zekere kennis (*yaqien/’ilm*) bevat¹. Degene die een *moetawaatir* bericht afwijst heeft ongeloof (*koeifr*) gepleegd.

Gabar oel aahaad:

خبر الواحد ما انحط عن حد التواتر وهو أن يفقد فيه شرط من شروط المتواتر

‘Hetgeen buiten de moetawaatir valt doordat er een voorwaarde van de voorwaarden van moetawaatir niet aan is voldaan.’

Dit bevat geen zekere kennis (*yaqien/’ilm*) maar bevat vermoedelijkheden (*dhann*) en degene die dit ontkent is geen *kaafir* geworden maar een *faasiq* (grote overtreder). Deze mening draagt de overgrote meerderheid van de geleerden waaronder de geleerden van de vier bekende wetscholen in Islam.

Al ’ilm: Kennis. Vaste acceptatie wat past bij de realiteit gebaseerd op bewijsvoering.

Al yaqien: Het vaste vertrouwen in iets dat het zo is met de acceptatie dat het niet mogelijk is behalve dat het zo is wat overeenkomt met de realiteit zonder dat dit vergaat.

Ad dhann: Een sterk vermoeden hebben met de mogelijkheid dat het tegengestelde waar is. Er wordt gezegd dat *ad dhann* één van de twee zijden van twijfel is met de eigenschap dat het sterker is dan de andere zijde.

¹ (Miezaan oel Oesoel van Samarqandi)

Bewijzen uit de Koran, Soenna en Idjma' oes Sahaaba dat *Gabar oel Aahaad* Geen Zekere Kennis Bevat

Koran

ان جاءكم فاسق بنبأ فتبينوا أن تصيبوا قوماً بجهالة فتصبحوا على ما فعلتم نادمين

“indien een grote overtreder (faasiq) u nieuws brengt, onderzoekt het nauwkeurig opdat gij sommige mensen niet in onwetendheid schaadt en naderhand spijt krijgt van hetgeen gij hebt gedaan.” (VBK Hoedjoeraat, vers 6)

Aboe Bakr Al Djasas al Hanafie heeft over dit vers gezegd: In dit vers is een bewijs dat de *gabar oel waahid* geen zekere kennis geeft want indien het wel zeker kennis zou geven dan zou er geen onderzoek hoeven te worden gedaan. Indien men hiermee bewijst dat de *gabar oel waahid* van de rechtvaardige persoon wel geaccepteerd zou worden omdat het bij de *faasiq* uitgezocht dient te worden en dat dit een bewijs is en dat men dus geen onderzoek mag doen bij iemand die rechtvaardig is, dit is onjuist. De reden hiervoor is dat de specificatie (*tagsies*) van een zaak door het te noemen niet erop wijst dat het tegenovergestelde gelijk het geval is en daarom het oordeel van het tegenovergestelde (*hoekmoe gilaafihi*) zou krijgen.

Dit vers is dus een bewijs voor degenen die *mafhoem al moegaalafa* (tegenovergesteld begrip) niet accepteren in dit vers.

{والذين يرمون المحصنات ثم لم يأتوا بأربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة}.

“En zij, die kuise vrouwen beschuldigen en geen vier getuigen brengen - geselt hen met tachtig slagen en aanvaardt hun getuigenis nooit meer, want dezen zijn overtreders.” (Zie VBK soera An Noer, vers 4)

Allah (swt) accepteert enkel vier getuigen bij het vaststellen van een zaak waarin overspel is gepleegd. Dit betekent dat de getuigenis van één persoon niet afdoende is om tot zekerheid te komen, noch twee of drie, enkel vier personen is afdoende en brengt dus in dit geval zekere kennis.

Indien men zou zeggen dat dit specifiek is voor deze situatie omdat voor diefstal en doodslag slechts twee getuigen vereist zijn dan wordt als volgt hierop geantwoord:

Antwoord: Dat is een ander bewijs dat juist onze stelling ondersteunt. Dit komt omdat Allah voor diefstal en doodslag niet het bericht van *gabar al waahid* (één persoon) accepteerde maar van een groep. Twee is eveneens een groep zoals de profeet (saw) heeft gezegd: **“Twee en daarboven is een *djamaa’a* (groep)”** (Al Haakim/Ibn Maadja). Daarom zeggen sommige geleerden ook dat twee personen genoeg is voor *tawaatoer*.²

² Qoeraafie in *Nafaa'isoel Oesoel* vol. 6 blz. 2967

Verder vereist de *sjari'a* bij het uitspreken van de *sjahaada*, het aangaan van een lening, het afsluiten van een huwelijkscontract twee getuigen wat erop duidt dat *gabar oel waahid* geen zekere kennis met zich meebrengt.

Soenna

Het eerste bewijs is dat de Profeet (saw) het bericht van Al Walied ibn 'Oeqba ibn Abie Moe'ayyit betreffende Banie Moestaliq niet accepteerde en liet Gaalid ibn Walied (ra) dit controleren door hem naar hen toe te sturen. Dit was de reden van openbaring (*sabab oen noezoeel*) van het eerder genoemde vers van soera Al Hoedjoeraat.

Er zou niet gezegd moeten worden dat dit alleen ter verificatie was omdat de berichtgever hier een *faasiq* was omdat hij een *sahaabie* was en alle *sahaaba* zijn rechtvaardig en hetgeen een uitzondering is wordt niet in acht genomen (*laa 'ibra bi man sjadhdha*) aangaande dit principe.

Een ander bewijs is dat de Profeet (saw) het bericht van Dhoe Yadain niet accepteerde alvorens dit te hebben geverifieerd bij de andere aanwezigen toen Dhoe Yadain zei: "Heeft u uw gebed ingekort of bent u het vergeten" toen de Profeet slechts twee *raka'aat* had gebeden in plaats van vier. De Profeet ondervroeg de mensen en ze zeiden: "Dhoe Yadain heeft de waarheid gesproken u heeft slechts twee *raka'aat* gebeden", daarop maakte de Profeet (saw) zijn gebed compleet (Boegaarie).

De Profeet vertrouwde dus niet enkel op het bericht van Dhoe Yadain wat een *gabar ahaad* was maar zocht naar bevestiging bij anderen. Op basis van deze gebeurtenissen is ook het principe geëxtraheerd: '*al yaqien laa yazoeloe bi as sjakk*' 'iets wat zeker is wordt niet ongedaan gemaakt door iets wat onzeker is'.

De idjma' van de sahaaba

De *idjma' as sahaaba* (consensus van de metgezellen) is opzichzelf een bewijs dat het bericht van een enkele *sahaabie* niet bindend is of een bewijs is in de *sjari'a*, echter de gehele groep *sahaaba* tonen aan dat een groep zekere informatie kan verstrekken.

Er is overgeleverd van Ahmad, Tabaraanie, Ibn Mardawiyya en Bazaar met een goede keten van ibn 'Abbaas dat Ibn Mas'oed de Moe'aawidhatain (*soera al Falaq* en *soera an Naas*) niet had in zijn *moeshaf* en in een overlevering veegde hij het weg en zei hij: "Meng de Koran niet met hetgeen er niet onderdeel van is voorwaar de Profeet was slechts bevolen om met deze twee (*soera's*) toevlucht te zoeken."

Al Bazaar zei: 'Niemand van de *sahaaba* heeft Ibn Mas'oed hierin gevolgd'.

Al Haakim heeft overgeleverd uit zijn *Moestadrak* van Kathier ibn As Soelt: 'Ibn Al 'Aas en Zaid ibn Thaabit schreven de *masaahif* en kwamen toen bij dit vers en Zaid zei: 'Ik heb de Profeet (saw) horen zeggen:

"الشيخ والشيخة إذا زنيا فارجموهما البتة"

"De oude man en vrouw indien ze overspel hebben gepleegd stenig ze dan absoluut".

‘Oemar zei: ‘Toen deze neerdaalde kwam ik naar de Profeet (saw) en zei ik: ‘Schrijf deze voor mij op’. Sjoebā zei: ‘Het leek erop dat de Profeet (saw) dit niet wilde en zei: “**Oemar zie jij dan niet dat de oude man indien hij nog niet getrouwd is zweepslagen krijgt en de jongeman indien hij overspel pleegt en getrouwd is hij gestenigd wordt.**”

In *Al Moewatta’* wordt vermeld: ‘Oemar zei: “Indien de mensen niet over mij zouden zeggen dat ik iets aan de Koran zou hebben toegevoegd dan had ik het zeker opgeschreven”

Dit werd niet geaccepteerd omdat er te weinig mensen waren die meegetuigden dat dit daadwerkelijk een vers is van de Koran. Alleen ‘Oemar is *gabar oel aahaad* en van de Koran is bekend dat elk vers *tawaatoeran* moet zijn overgeleverd anders is het geen Koran.

Ibn Al Anbaarie en Ibn Abie Dawoed hebben vastgesteld dat zij bij het verzamelen van de *masaahif* van verschillende *sahaaba* erachter kwamen dat er tientallen zinnen in stonden in de verschillende *masaahif* die niet in de *moeshaf* staan van de Imaam (*moeshaf* ‘Oethmaan).

In de *moeshaf* van ‘Aa’isja (rA) stond:

حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى وصلاة العصر

‘Onderhoud de gebeden en het middengebed en het ‘Asr gebed” Waarbij ‘en het ‘Asr gebed’ een toevoeging is aan de huidige Koran wat dus in strijd is met het oorspronkelijke vers in soera Al Baqara vers 238.

Het probleem is dat de Koran onderdeel is van de ‘*aqieda* (geloof) van de moslims en dat wij dienen te geloven dat elke letter geopenbaard is door Allah en wij hier geen twijfel aan mogen hebben nog mogen wij hier zaken aan toevoegen. Deze overlevering van Aa’isja haar *moeshaf* en die van Ibn Mas’oed zijn beiden *gabar al aahaad*. Indien wij hierin geloven dan moeten we tegelijkertijd geloven in het standpunt dat de *moe’aawidhatain* wel en geen onderdeel zijn van Koran en dat de toevoeging van ‘Aa’isja’ wel en geen onderdeel is van Koran wat absoluut niet kan en wie zegt dat de *moe’aawidhatain* niet van Koran zijn heeft *koefr* begaan. Ibn Mas’oed heeft uiteindelijk derhalve zijn standpunt moeten wijzigen vanwege de moetawaatir bevestigingen van het feit dat de *moe’aawidhatain* wel degelijk onderdeel zijn van Koran ookal was hij één van de vier personen waarvan men het beste de Koran kon leren zoals overgeleverd van de Profeet (saw).

‘Oethmaan ibn Affaan welke op dat moment *Khaliefah* was beveelde dat alle *masaahif* dienden te worden verbrand buiten de *moeshaf* die verzameld en gecontroleerd is door Zaid ibn Thaabit wat een *idjma’* van de *sahaaba* is geweest van de bevestiging van wat werkelijk Koran is en wat niet doormiddel van *gabar oel aahaad*.

De Tegenstrijdigheden in *Gabar oel Aahaad* bij de *Sahaaba*

De *sahaaba* accepteerden de *gabar oel aahaad* van ibn Mas'oud over de *moe'aawidhatain* niet.

Er is overgeleverd dat Hafsa oemm oel moe'minien dezelfde toevoeging overleverde als Aa'isjaa van soera al Baqara, 'en *salaat* oel 'Asr'. 'Oemar zei tegen haar: 'Heb jij hier bewijs van?' Ze antwoordde: 'Nee'. Hij zei: 'Bij Allah, wij zullen niet iets in de Koran brengen waar één vrouw van getuigd zonder duidelijk bewijs te geven'.³

'Aa'isjaa ontkende de *hadieth* overgeleverd door Ibn 'Oemar vermeld door Boegaarie en Moeslim dat degene die in het graf ligt bestraft wordt door het gehuil van zijn familie over hem. De Profeet (saw) zei: **"Voorwaar de dode wordt zeker gestraft door het gehuil van zijn familie over hem"**. Dit bericht bereikte 'Aaisja en ze zei: 'Bij Allah, de Profeet (saw) heeft absoluut niet gezegd dat de dode bestraft wordt door het gehuil van zijn familie over hem'.

Door Boegaarie is overgeleverd dat 'Aa'isja zei: 'Moge Allah genade hebben met Ibn 'Oemar voor wat hij heeft gezegd dat de gelovige wordt gestraft door het gehuil van zijn familie over hem'.⁴

Er is overgeleverd dat Ibn 'Oemar vroeg aan Al 'Abbaas of de Profeet (saw) zijn heer heeft gezien tijdens de *israa wal mi'raadj* waarbij Al 'Abbaas antwoordde: 'Jawel'.

'Aa'isjaa zei hierover: 'Degene die tegen jullie heeft gezegd dat Mohammad zijn Heer heeft gezien heeft voorzeker gelogen'⁵

We zien hierin duidelijk dat 'Aa'isjaa weigerde deze twee *gabar oel aahaad hadieth* te accepteren.

Boegaarie heeft overgeleverd dat Aboe Moesaa Al Asj'arie drie keer toestemming vroeg bij de deur van 'Oemar om binnen te komen maar het leek alsof hij druk was dus keerde hij terug. 'Oemar kwam achter hem aan en vroeg: 'Op basis van wat heb jij zo gehandeld?' Aboe Moesaa zei: 'Voorwaar wij zijn hiermee bevolen'. 'Oemar zei: 'Jij zal zeker hier een bewijs voor brengen of ik zal je wat aandoen!' Hij ging uit naar een zitting van de Ansaar en ze zeiden: 'Niemand kan voor je getuigen behalve onze jongste man'. Daarop stond Aboe Sa'ied al Goedrie op en zei: 'Wij zijn hiermee bevolen'. 'Oemar zei: 'Dit bevel van de Profeet (saw) is mij ontgaan omdat ik afgeleid was door het schudden van de handen op de markten (handel)'.⁶

Ook in deze overlevering zien we dat 'Oemar ibn Al Gattaab een *gabar oel aahaad* overlevering niet accepteerde als voldoende bewijs.

³ Tafsier van het vers bij *Ad Daar oel Manthoer*

⁴ *Fath oel Baariej* vol 3. Blz. 152 Ibn Hadjar en *Sjarh Moeslim* vol. 6 blz. 232 Imam an Nawawie

⁵ *Sjarh Moeslim* vol. 4 blz. 3 Imam An Nawawie en *Fath oel Baariej* vol. 8 blz. 606 Ibn Hadjar

⁶ *Fath oel Baariej* vol. 13 blz. 320 Ibn Hadjar en *Sjarh Moeslim* vol. 14 blz. 130 Imam An Nawawie

Meningsverschillen van de Geleerden Aangaande *Gabar oel Aahaad*

De geleerden verschilden over dat de volgende *hadieth* wel of niet *sahieh* is overgeleverd:

لا يؤمن أحدكم حتى يكون هواه تبعاً لما جئت به

“Niemand van jullie zal geloven totdat zijn begeerte in lijn is met hetgeen ik gebracht heb”

Imaam An Nawawie vermeldt deze in zijn ‘40 *Hadieth an Nawawie*’ als zijnde een *hadieth sahieh*. Hetzelfde is de mening van Ibn Hadjar. Echter Ibn Radjab al Hanbalie heeft over deze *hadieth* gezegd: ‘De juistverklaring (*tashieh*) van deze *hadieth* is verre van juist’⁷.

Ook was er meningsverschil over de volgende *hadieth*:

ان الله تجاوز لي عن أمتي الخطأ والنسيان وما استكرهوا عليه

“Voorwaar Allah (swt) heeft voor mij mijn *oemma* vergeven voor de fout, het vergeten en hetgeen waartoe ze gedwongen waren.”

Imaam Nawawie zegt: ‘*Hadieth hassan* overgeleverd door Ibn Maadja en Al Bayhaqie en anderen dan deze twee.’

Al Haakim zegt: ‘*Sahieh* op basis van hun twee voorwaarden’

Aboe Haatim Ar Raazie zegt: ‘Deze *hadieth* is niet *sahieh* en de keten is niet bevestigd. Verder wees Imam Ahmad deze *hadieth* af en heeft Ibn Kathier aangegeven dat de keten goed is’⁸.

Dit zijn slechts twee voorbeelden van vele *aahaadieth* waarover de geleerden van mening verschillen. Het probleem welke voorkomt is dat degene welke zegt dat *gabar oel aahaad* onderdeel is van *iemaan* en dan de mening volgt over *hadieth* welke *sahieh* verklaart is door de ene geleerde, de andere geleerde zou moeten uitmaken voor ongelovige. Dit zou betekenen dat deze geleerden elkaar tot ongelovigen zouden moeten verklaren wat zij uiteraard nooit hebben gedaan omdat *gabar oel aahaad* geen zekere kennis geeft.

De bewijzen waarom het niet toegestaan is verschillen te hebben in ‘*aqieda*’

Allah (swt) zegt:

{إن الذين يكفرون بالله ورسوله ويريدون أن يفرقوا بين الله ورسوله ويقولون نؤمن ببعض ونكفر ببعض ويريدون أن يتخذوا بين ذلك سبيلاً أولئك هم الكافرون حَقًّا واعتدنا للكافرين عذاباً مهيناً}.

⁷ *Fath oel Baarie* vol. 13 blz. 289 Ibn Hadjar

⁸ *Djaami’i oel Oeloem wal Hoekm* blz. 501 en *Toehfatoe oet Taalib* blz. 271 Ibn Kathier

“Waarlijk, degenen die Allah en Zijn boodschappers verwerpen en onderscheid wensen te maken tussen Allah en Zijn boodschappers, zeggende: "Wij geloven in sommige en niet in andere," zij willen een tussenweg volgen. Dezen zijn inderdaad de ongelovigen en Wij hebben voor de ongelovigen een vernederende straf bereid.” (Zie VBK soera An Nisaa, vers 150-151)

Tevens zegt Allah (swt):

أَفْتَوْنُون بْبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

“Geloofst gij dan slechts in een gedeelte van het Boek en verwerpt gij een ander gedeelte? Er is geen beloning voor degenen uwer, die zulks doen, behalve schande in dit leven; en op de Dag van Opstanding zullen zij de strengste kastijding moeten ondergaan, want Allah is niet onachtzaam betreffende hetgeen gij doet.” (Zie VBK soera Al Baqara, vers 85)

In een *sahieh hadieth* is overgeleverd van Aboe Hoeraira dat de Profeet (saw) zei:

الجدال في القرآن كفر

‘Het discussiëren over de Koran is koeft’

Ook is overgeleverd in een *sahieh hadieth*:

"المراء في القرآن كفر"

‘Het redetwisten over de Koran is koeft’

Imam Aboe ‘Oemar ibn Abdoel Barr heeft gezegd: ‘De betekenis van het redetwisten tussen twee mensen over een vers is dat één van de twee een vers ontkent of het in twijfel begint te trekken, dat is het redetwisten welke *koeft* is. Voor wat betreft het discussieren over de wetten van Allah en de betekenissen van de Koran dit is hetgeen wat de metgezellen van de Profeet (saw) in veel gevallen deden. Dit verklaart dat het redetwisten welke *koeft* is, het afwijzen of in twijfel trekken inhoudt zoals Allah (swt) zegt:

{وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مَرِيَةٍ مِنْهُ}

“En de ongelovigen zullen er over in twijfel blijven tot onverwachts het Uur hen achterhaalt, of de straf van een rampzalige Dag over hen komt.” (Zie VBK soera Al Hadj vers 55)

Hij zei: de vrome voorgangers verboden het discussieren over Allah (swt) met betrekking tot zijn eigenschappen en namen. Echter, voor wat betreft de jurisprudentie (*fiqh*) er was een consensus over dat het toegestaan was om hierover te discussiëren omdat het kennis is waarbij het nodig is dat de details’(*foeroe*) terug worden herleid naar de fundamenteën (*oesoel*) indien hier behoefte aan is, en dit is niet het geval bij geloofszaken.⁹

⁹ *Djaami’ Bayaan il ‘Ilm wa Fadlihi* vol. 2 blz. 92 Ibn Abdil Barr

Het gevaar met *gabar oel aahaad* is dat het in de geloofszaken tegenstrijdig kan zijn en dit is niet toegestaan in het geloof zoals hierboven gezegd.

We zien bijvoorbeeld dat de *hadieth* dat de ouders van de Profeet (saw) in het vuur zouden zijn in strijd is met het vers:

{وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا}

“En Wij zullen niet straffen totdat Wij een boodschapper hebben gezonden” (soera al Israa’, vers 15)

Omdat er in de tijd van de ouders van de Profeet geen profeten waren die hun wonderen toonden aan hen opdat zij geloofden.

Zo ook de *hadieth* dat de Profeet behekt (*sihr*) zou zijn door een Jood terwijl Allah (swt) zegt:

{والله يعصمك من الناس}

“Allah zal u tegen de mensen beschermen.”(Zie VBK Koran Al Ma’ida vers 67)

Degene waarop *sihr* is gedaan is zich niet bewust van wat hij zegt en wat hij doet. Indien de Profeet (saw) onder invloed zou geraken dan betekent dit dat hij zijn Boodschap niet goed zou kunnen verkondigen omdat hij dan zaken zou zeggen en doen die niet van de *dien* zijn.

Vanwege deze tegenstrijdigheden bestaat er een gevaar om *gabar oel aahaad* in ‘*aqieda* te nemen. Daarom is het standpunt bij de geleerden dat wanneer een *sahieh hadieth* welke *gabar oel aahaad* is een vers tegensprekt (welke altijd *moetawaatir* is), de *hadieth* wordt verworpen. Dit laat duidelijk zien dat er een onderverdeling bestaat in betrouwbaarheid tussen *gabar oel aahaad* en *moetawaatir*.

Ook zijn er *aahaadieth* welke spreken over zaken van ‘*aqieda* die tegenstrijdig zijn.

Imam Ahmad heeft overgeleverd in zijn *Moesnad* dat ‘Aa’isjaa zei: ‘Dat er een Joodse vrouw was welke haar bediende en ‘Aa’isjaa deed niets van goedheid jegens haar en de Jodin zei: ‘Moge Allah jou beschermen tegen de bestraffing van het graf’. Toen kwam de Profeet (saw) binnen bij me en ik zei: ‘O Profeet van Allah zal er in het graf een bestraffing zijn alvorens de Dag des Oordeels plaatsvindt?’ Hij (saw) zei: ‘Nee, wat is er daarmee?’ Ze zei: ‘Deze Jodin, we doen niets goeds jegens haar en dan zegt ze: ‘Moge Allah jou beschermen tegen de bestraffing van het graf’. Hij zei: **‘De Jodin heeft gelogen, zij zijn bij Allah de grootste leugenaars, er is geen bestraffing behalve de bestraffing van de Dag des Oordeels.’** Ze zei: ‘Vervolgens bleef hij daarna even zolang Allah het wilde en voorts ging hij op dezelfde dag in het midden van de dag weg terwijl hij zijn gewaad bijelkaar hield met rooddoorlopen ogen en hij schreeuwde op zijn hardst: **‘O mensen! De *fitna* zal jullie overschaduwen zoals een aanbrekende donkere nacht. O mensen! Indien jullie zouden weten wat ik weet, dan zouden jullie veel huilen en weinig lachen. O mensen! Zoek jullie toevlucht tot Allah tegen de bestraffing van het graf want voorwaar de bestraffing van het graf is waarheid!’**

Deze *hadieth* is *sahieh* verklaard en *gabar oel aahaad*. In deze *hadieth* wordt op het begin de bestraffing van het graf ontkent en daarna bevestigd. Indien *gabar oel aahaad* nu gelijk

geaccepteerd zou moeten worden dan zouden we in het niet en wel bestaan tegelijkertijd moeten geloven van de bestraffing van het graf. Dit is uiteraard niet mogelijk.

Indien iemand zou zeggen dat dit te maken heeft met *naasig* (opheffer) en *mansoeg* (opgeheven) (termen die worden gebruikt om aan te geven of een oordeel is opgeheven door een nieuw oordeel), dan is het antwoord:

Antwoord: Het opheffen is enkel in goddelijke oordelen en niet in zaken waarin men dient te geloven. De reden hiervoor is dat dit ertoe zou moeten leiden dat de Profeet (saw) in eerste instantie in leugen zou hebben verteld. Dit is hetgeen Az Zarkasjje in *Al Bahr* vermeldt.¹⁰

Een ander voorbeeld van een tegenstrijdige *gabar oel aahaad hadieth* is de volgende:

Moeslim heeft overgeleverd van Djaabir en Ibn 'Oemar van de afscheids *hadj* van de Profeet (saw) dat hij naar Mekka ging op de slachtingsdag en de *tawaaf oel Ifaadha* deed, vervolgens verrichtte hij het *dhoehr* gebed in Mekka en keerde daarna terug naar Miena.

In een andere overlevering ook van Moeslim wordt gezegd dat hij 'de *tawaaf oel ifaadha* deed, vervolgens keerde hij terug en verrichtte hij het *dhoehr* gebed in Miena.'

Ibn Hazm heeft hierover gezegd: 'Één van deze twee overleveringen is zonder twijfel een leugen.'¹¹

Een andere *hadieth* is de overlevering van de steniging van Maa'iz waarbij in Boegaarie wordt gezegd na de steniging dat de Profeet (saw) zei: '**Goed, laten we over hem bidden**'

In dezelfde overlevering overgeleverd door Al Bayhaqie wordt echter aangegeven dat 'hij (saw) niet over hem heeft gebeden'.

Al Bayhaqie zegt: 'Al Boegaarie heeft overgeleverd van Mahmoed ibn Ghielaan van Abdoerrazaaq en hij zei dat hij (saw) over hem gebeden had: Dit is fout'.¹²

¹⁰ *Al Bahr al Moehiet fie Oesoel oel Fiqh* vol. 4 blz. 98 Az Zarkiesjje

¹¹ Zoals over hem vermeld in *Dhail oel Djawaahier Al Moediyya* vol. 2 blz. 428 Aboe Al Wafaa'

¹² *Soenan al Bayhaqie Al Koebraa* vol. 9 blz. 218

De Rationele Beredenering Waarom Gabar oel Aahaad Geen Zekerheid Teweegbrengt

Allah (swt) De Schepper van het universum met daarin de mens heeft de mens geweldig geschapen en dankzij dit feit is de mens in staat gebleken grote hoogten te bereiken op verschillende vlakken. Echter, heeft Hij (swt) de mens tevens als zijnde beperkt en behoeftig geschapen. De mens is door deze beperkingen vatbaar voor het maken van fouten in zijn werk vanwege uiteenlopende factoren zoals bijvoorbeeld vergeetachtigheid, moeheid of het gewoon niet in staat zijn om te kunnen doen omdat het beoogde werk zijn menselijke capaciteiten te boven gaat.

De Profeet (saw) en de *sahaaba* waren gewoon mensen en daarom vallen ze onder deze beperkingen. Echter, voor de Profeet (saw) geldt een uitzondering omdat Hij door Allah (swt) beschermd is van fouten in de verkondiging van de Boodschap daar anders de Boodschap niet schoon naar de gehele wereld gebracht zou kunnen worden. De *sahaaba* waren weliswaar uitzonderlijke mensen in hun gehoorzaamheid aan Allah (swt) en maken indien zij een consensus hebben geen fouten, echter als individuen blijven het gewoon mensen net zoals de rest van de mensen in hun capaciteiten en beperkingen en maakten zij dus ook vergissingen en fouten en waren ze niet beschermd tegen het verrichten van zondes. Dit feit behoeft geen bewijsvoering daar degene die zich op minimale wijze heeft verdiept in de islamitische bronnen dit niet kan zijn ontgaan.

Met betrekking tot het overdragen van berichten naar andere mensen kunnen daarom, hoe nauwkeurig de persoon ook is, altijd fouten voorkomen.

De realiteit van het overbrengen van een overlevering is als volgt:

Persoon A neemt bijvoorbeeld een uitspraak waar door dit aan te horen, vervolgens vertelt hij dit door aan persoon B, persoon B vertelt het aan persoon C en vervolgens wordt de overlevering van persoon C aangehoord en opgeschreven.

De personen zijn hier allen media en wat zij doorgeven zijn communicaties.

Er vanuit gaande dat alle media een bewezen goed gehoor, goed geheugen en goede verbale capaciteiten bezitten (zoals dit het geval is bij *sahieh ahadieth*) en allen betrouwbare praktiserende moslims zijn geweest ('*oedoeel*'), kunnen mogelijk door de volgende zaken ruis ontstaan:

- Persoon A zou iets verkeerd gehoord kunnen hebben waardoor de voortzetting al niet meer betrouwbaar is ongeacht hoe goed zij de eerste communicatie hebben overgeleverd;
- Persoon B zou iets verkeerd geïnterpreteerd kunnen hebben waardoor de voortzetting al niet meer betrouwbaar is ongeacht hoe goed zij de eerste communicatie hebben overgeleverd;
- De overige media (B,C) kan hetzelfde overkomen als bij de voorgaande twee;
- Degene die informatie verzamelt over de eigenschappen van de overleveraars kan één of meerdere fouten hebben gemaakt in de controle hierop.

Dit zijn voorbeelden van ruisbronnen welke zouden kunnen ontstaan bij overleveringen van één persoon en omdat een individuele *sahaabi*, *taab'i* en *taabi' at taabi'i* ook gewoon een mens is geweest, is hij even vatbaar voor deze ruisbronnen als de rest van de mensheid.

Daarom vanuit een rationeel perspectief is het bericht van een eenling, alhoewel het zeer betrouwbaar kan zijn, nooit absoluut zeker (*yaqien*) maar blijft het acceptabel onder vermoedelijkheid (*dhann*).

Zekerheid in berichten kan enkel verkregen worden wanneer iets *moetawaatir* overgeleverd is wat inhoudt dat grote groepen iets hebben aangehoord en dit weer op hun beurt aan grote groepen hebben doorgegeven en vervolgens weer aan grote groepen is doorgegeven. Een vergelijking kan men trekken met het bestaan van China in het geval men er zelf nooit is geweest kan men nog steeds met zekerheid vaststellen dat het bestaat omdat er grote groepen mensen zijn geweest en van zijn bestaan hebben overgeleverd. Deze groep is zo groot en zonder dat iemand het bestaan ervan ontkent, dat men absoluut niet samen zou kunnen komen in een leugen over het bestaan van China terwijl deze niet bestaat.

Het Onderscheid tussen *Iemaan* en *Gabar oel Aahaad*

Uit de voorgaande bewijzen wordt duidelijk dat wat betreft 'aqieda zaken dit absoluut zekere kennis (*yaqien/ilm*) moet zijn. Dit mag geen vermoedens (*dhann*) of twijfel (*sjakk*) bevatten.

De definitie van *iemaan*

Deze is als volgt:

التصديق الجازم المطابق للواقع عن دليل

“Vaste acceptatie welke past bij de realiteit op basis van bewijsvoering”¹³.

Vaste acceptatie betekent dat men er volledig van overtuigd dient te zijn zonder enige vorm van twijfel, zelfs niet al betreft het één procent. Indien men toch slechts voor 99 procent *iemaan* heeft, dan is men geen moslim. Er is dus geen *dhann* (50 – 99% geloof), *sjakk* (50% geloof) en *wahm* (1-49%) toegestaan in de *iemaan* van een moslim.

Echter, vaste acceptatie alleen is niet voldoende, men dient wel vaste acceptatie te hebben in iets wat wel een bestaan heeft in de realiteit. Als dit niet het geval is dan is men blind aan het volgen (*taqlied*) en dat is niet toegestaan. Vaak zien we dat men de ouders of voorouders volgt in de *iemaan* van zaken. Dit is ten strengste veroordeeld in de Koran en dat is te zien in de verzen waarin de Boodschappers hun volk oproepen te geloven in Allah, de Schepper waarna zij antwoordden:

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّهُتَدُونَ

“Nee, zij zeggen: ‘ Voorwaar wij zagen onze voorvaderen een godsdienst volgen en wij zullen in hun voetsporen geleid zijn” (Zie VBK soera Az Zoegroefa vers 22)

Het passen in de werkelijkheid betekent dat het iets moet zijn wat werkelijk bestaat in de realiteit en dus geen verzinzel of hersenspinsel mag zijn. Want het is de waarneming die bevestigt of iets daadwerkelijk waar is of niet.

Echter, kan het zo zijn dat men een vaste acceptatie heeft en dat het ook in de realiteit te vinden zou zijn volgens deze personen maar zij dit absoluut niet kunnen bewijzen. Dit zien we vaak terug bij Christenen die helemaal overtuigd zijn van het Christendom en beweren dat wat in de Bijbel staat absoluut de waarheid is, echter zij kunnen dit niet bewijzen. Het niet kunnen bewijzen van hetgeen waarin je gelooft wordt onwetendheid (*djahil*) genoemd.

¹³ At Ta'riefaat blz. 41, Djardjaanie/Iedjaabatoe as Saa'il blz. 60, As San'aanie/ Tafsier oel Kabier blz. 27-61 vol. 2 Ar Raaziej/ Tafsier ibn Kathier blz. 40 vol. 1/Asj Sjachsyyat oel Islaamiyya blz. 19 vol. 1 An Nabhaanie/ Tadrieb oer Raawiej blz. 131 As Soejoetie/Tanqieh oel Foesoel blz. 192 Al Qoeraafiej.

Tasdieq in gabar oel aahaad

De Koran, omdat deze *moetawaatir* is, en de *moetawaatir ahadieth*, vallen onder de ‘*aqieda* die zeker moet zijn en wij dienen hier *tasdieq al djaazim* (vaste acceptatie) in te hebben. De *gabar oel aahaad* valt hierbuiten, echter dit betekent niet dat men de *gabar oel aahaad* dient te verwerpen. De geleerden hebben aangegeven dat het verwerpen van *gabar oel aahaad* geen *koeft* is maar wel *fisq* (een grote overtreding) is welke zwaar wordt bestraft door Allah. Daarom dient men wel *tasdieq* te hebben zonder *tasdieq oel djaazim* in berichten die via *gabar oel aahaad* zijn overgeleverd.

Het handelen op basis van gabar oel aahaad is verplicht

Er is geen verschil van mening bij de geleerden over de verplichting van het handelen naar *gabar oel aahaad* omdat Allah (swt) hier geen waarschuwingen tegen heeft gegeven zoals bij ‘*aqiedazaken*. De sahaaba handelden op basis van *gabar oel aahaad* en een bewijs hiervoor is de volgende *hadieth*:

بينما الناس في قباء في صلاة الصبح إذ أصبح إذ جاءهم آت فقال: إن النبي صلى الله عليه وعلى آله وسلم قد أنزل عليه الليلة قرآن، وقد أمر أن يستقبل الكعبة فاستقبلوها وكانت وجوههم إلى الشام فاستداروا إلى الكعبة

“Toen de mensen in Qoebaa’ het ochtendgebed verrichtten toen het ochtend was kwam er iemand tot hen en zei: ‘Voorwaar op de Profeet (saw) is de (afgelopen) nacht (iets van) de Koran nedergezonden en was bevolen zich tot de Ka’aba te richten (in gebed).’ Zij richtten hun gezichten tot haar (de Ka’aba) en stonden met hun gezichten richting As Sjaam en draaiden naar de Ka’aba.’
(Boegaarie)

Een ander bewijs is dat de Profeet (saw) Moe’aadh ibn Djabal in zijn eentje stuurde om de Islam te onderwijzen aan het volk van Jemen.

Men zou niet moeten zeggen dat deze *hadieth* juist een bewijs is dat *gabar oel aahaad* geaccepteerd werd door de Profeet. In een volgend hoofdstuk wordt hier antwoord op gegeven.

Het onderscheid welke gemaakt wordt tussen zaken van geloof (*iemaan/’aqieda*) en handelingen

Er wordt een duidelijk onderscheidt gemaakt in Islam tussen geloof en handelingen. Allah (swt) zegt in meerdere verzen in de Koran:

{ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات}

“Voorwaar degenen die geloven en goede werken verrichten”

Door de ‘wauw’ hier (*harf ‘atf*) wordt duidelijk dat er een onderscheidt is en ze niet onder één noemer vallen maar juist twee losstaande zaken zijn.

{يا أيها الذين آمنوا اركعوا واسجدوا}

“O jullie die geloven, doe de roekoe’ (buiging) en de soedjoed (neerknieling)” (Zie VBK soera al Hadj, vers 77)

Hier wordt de mensen die al geloven gevraagd om handelingen te verrichten wat ook een duidelijk onderscheid is.

In de soenna zien we duidelijk in de *hadieth* waarbij Djibriel de Profeet (saw) ondervraagt dat geloof en handelingen twee aparte zaken zijn. De Profeet zei toen hem gevraagd werd over Islam:

أن تشهد أن لا إله إلا الله، وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة وتصوم رمضان وتحج البيت إن استطعت إلى ذلك سبيلا

“Dat je getuigt dat er geen god is behalve Allah, dat je het gebed verricht, de zakaat geeft, vast in Ramadan en de pelgrimstocht verricht naar het Huis indien je hiertoe in staat bent.”

Toen Djibriel (as) hem vroeg over *al iemaan* antwoordde hij:

ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله وبالיום الآخر، وبالقدر خيره وشره من الله تعالى

‘Dat je gelooft in Allah, Zijn Engelen, Zijn Boeken, Zijn Profeten, De Laatste Dag en in het Lot goed en slecht als zijnde afkomstig van Allah’ (Boegaarie)

Hier zien we duidelijk dat de Profeet (saw) een onderscheid maakt tussen handelingen wat valt onder Islam en geloof waarbij de zes genoemde zuilen onder vallen.

Ibn Taymiyya zei hierover: ‘Toen hij (saw) de *iemaan* noemde met Islaam heeft hij Islam tot openlijke daden gemaakt: De *sjahaadataan*, het gebed, de *zakaat*, het vasten en de *hadj*, en heeft hij de *iemaan* tot hetgeen in het hart zit gemaakt van het geloven in Allah, Zijn Engelen, Zijn Boeken, Zijn Profeten en de Laatste Dag. Zo is het tevens in de *hadieth* welke overgeleverd door Ahmad van Anas dat de Profeet (saw) heeft gezegd:

"الإسلام علانية والإيمان في القلب"

‘De Islam is openlijk en *iemaan* is in het hart’¹⁴

Daarom zei Hasan al Basrie: ‘De *iemaan* is hetgeen in het hart is en de ledematen bevestigen’¹⁵

Al Djardjaanie zei: ‘Geloofszaken zijn hetgeen bedoeld wordt met de geloofszaken zelf zonder de handelingen’.¹⁶

‘Alaa oed dien As Samarqandie heeft gezegd: ‘en van haar is hetgeen overgeleverd wordt in het hoofdstuk van handelingen. Echter indien het overgeleverd wordt in het hoofdstuk van geloofszaken en dit is van de zaken van *kalaam*, dan is dit geen bewijs.’¹⁷

Ibn Al Baqalaanie heeft gezegd: ‘De *iemaan* is taalkundig geloof (*tasdieq*) zonder de handelingen van de ledematen en het hart.’¹⁸

¹⁴ Al *Iemaan* blz. 14 Ibn Taymiyya

¹⁵ Overgeleverd door Ibn Abie Sjaiba in zijn *Almoesannaf* vol. 7 blz. 189

¹⁶ *Djaami’ oel Oeloem wal Hoekm* blz. 118

¹⁷ *Ta’riefaat* blz. 196 Samarqandie

Verder nog een aantal punten waarbij duidelijk is dat de geleerden onderscheid hebben gemaakt tussen geloofszaken en handelingen:

- Het onderscheid tussen *'aqieda* en *fiqh* in de definities want *'aqieda* is: *lemaan*. En de *hoekm sjar'ie* (godelijk oordeel) is: 'De uitspraak van de Wetgever omtrent de handelingen van de dienaren';
- De bevestiging dat zij het toestonden dat er verschil van mening mocht zijn binnen de details (*foeroe'*) welke vermoedelijk zijn (*dhanniyya*) zonder dat zij dit toestonden in de fundamente van de dien (*oesoel oed dien*);
- Ze maakten een onderscheid tussen de definities van *oesoel* (fundamente) en *fiqh* (jurisprudentie);
- Ze maakten onderscheid tussen de bewijzen van *oesoel* en dat het verplicht is dat deze *qat'iyya* (absoluut) zijn en de bewijzen van de *foeroe'* voldoende zijn om *dhann* (vermoedelijk) te zijn indien het niet *qat'ie* (absoluut) zou zijn. Hier hebben de geleerden een overeenstemming in;
- Zij deden *takfier* op degene die een absolute (*qat'ie*) zaak van *oesoel* afwees alsmede op degene die zaken die absoluut bekend zijn uit noodzaak (*ma'loem min ad dien doeroeratan*) zonder dat zij dit deden op degenen die details (*foeroe'*) afwezen;
- Zij maakten een opdeling tussen de wetten van de *sjar'iyya* en de wetten van geloofszaken ofwel *ahkaam oel 'amaliyya* en *ahkaam oel 'ilmiyya* zoals Ibn Radjab en anderen dit noemden;
- Zij deelden de Koran op in verzen die gaan over wetten (*ahkaam*) en verzen die gaan over verhalen (*qisas*) en verzen die gaan over geloofszaken (*aqaa'id*) en onwaarneembare zaken (*ghaybiyaat*);
- Zij maakten onderscheid tussen de ongelovige en de gelovige in de verantwoordelijkheid om handelingen te verrichten. Ofwel de ongelovigen wordt niet van verwacht de vijf zuilen ten uitvoer te brengen totdat zij geloven;
- Zij gaven aan dat degene die een fout maakt (*idjtihaad*) op basis van de details (*foeroe'*) zij hebben één van de twee zegeningen echter degene die een fout maakt in de fundamente (*oesoel*) welke *qat'iej* (absoluut) zijn, die is zondig;
- In de opheffing (*nasg*) zijn enkel goddelijke oordelen van de handelingen van toepassing zonder dat dit van toepassing is in de geloofszaken volgens hen;
- Zij maakten onderscheid tussen degene die ter dood zou worden gebracht als moslim onder het strafrecht of omdat hij afvallig is geworden;
- Zij bepaalden dat men zondig is indien men een blindelinge volger is van de fundamente van het geloof (*oesoel oed dien*) en zij stonden dit toe in de details (*foeroe' oed dien*).

¹⁸ *Al Insaaf* blz. 34 Baqalaanie

Hetgeen Waarvan Gedacht wordt een Bewijs te zijn Maar dit Niet het Geval is

Van de volgende zaken wordt gezegd dat dit een bewijs is dat *gabar oel aahaad* wel degelijk geaccepteerd zou moeten worden in 'aqiedazaken. Op een ieder onderwerp zal antwoord worden gegeven.

- De volgende *hadieth* wordt gebruikt:

لما بعث النبي معاذاً إلى اليمن قال له: انك تقدم على قوم من أهل الكتاب فليكن أول ما تدعوهم إلى أن يوحدوا الله تعالى، فإذا عرفوا ذلك، فأخبرهم أن الله فرض عليهم خمس صلوات في يومهم وليلتهم

‘Toen de Profeet (saw) Moe’aadh naar Jemen stuurde zei hij: ‘**Voorwaar jij zult gaan naar een volk van de mensen van het Boek laat dan het eerste waartoe je hen oproept zijn dat ze Allah (swt) tot één God zien. Indien ze dit hebben begrepen, vertel hen dan dat Allah (swt) op hen verplicht heeft gesteld dat zij vijf maal in hun dagen en nachten het gebed verrichten**’ (Boegaarie)

Deze *hadieth* is geen bewijs voor geloofszaken vanwege de volgende uitgangspunten:

1. Dit is zelf een *gabar aahaad* en daarom is het vermoedelijk (*dhannie*) en kan het niet gebruikt worden voor een geloofszaak zoals eerder uitgezet;
2. De overlevering gaat over het oproepen tot de éénheid van Allah (*tawhied*) en niet over het bevestigen van *tawhied* met het bewijs dat hij (saw) zei tegen Moe’aadh: ‘**Indien zij dit hebben begrepen**’, en in de overlevering van moeslim: ‘**indien ze Allah (swt) kennen**’. Het is bekend dat het kennen van Allah enkel wordt geaccepteerd op basis van waarneming omdat er geen blinde navolging is in de geloofszaken. Allah (swt) heeft namelijk degenen die blinde navolging doen in geloofszaken streng veroordeeld toen Hij zei:

{إنا وجدنا آباءنا على أمة وإنا على آثارهم مقتدون قال أولو جننكم بأهدى مما وجدتم عليه آباءكم قالوا إنا بما أرسلتم به كافرون}

“Voorwaar wij zagen onze voorvaderen een godsdienst volgen en wij zullen in hun voetsporen geleid zijn. Hij zei: ‘En als ik tot jullie zou komen met iets wat meer geleid is dan hetgeen jullie ouders hebben zien volgen. Zij zeiden: ‘Voorwaar wij zijn ongelovig in hetgeen jij mee bent gezonden.’” (Zie VBK soera Az Zoegroefa, vers 22)

Allah (swt) vraagt van zijn schepping juist het verstand te gebruiken en stil te staan bij het waarnemen van de schepping dat Allah moet bestaan:

**{أفلا ينظرون إلى الإبل كيف خلقت وإلى السماء كيف رفعت وإلى الجبال كيف
نصبت وإلى الأرض كيف سطحت}**

*“Kijken zij dan niet naar de kamelen hoe zij zijn geschapen? En naar de hemel hoe hij is
opgeheven? En naar de bergen hoe zij zijn opgericht? En naar de aarde hoe zij is geëffend?”*

(Zie VBK soera Al Ghaasjiya vers 17-20)

En Allah zegt op verschillende plaatsen in de Koran:

{لقوم يعقلون}

“Voor een volk dat nadenkt”

{لقوم يتفكرون}

“Voor een volk dat overpeinst”

Er wordt derhalve gevraagd van de mens na te denken over de tekenen die Allah geeft door erbij stil te staan, waar te nemen en vervolgens te overpeinsen. Op deze manier komt men natuurlijk tot de conclusie dat het verstandelijk niet anders mogelijk is dan dat er een Almachtige Schepper achter het universum schuilgaat. Het bewijzen van Allah is dus rationeel van aard en zou niet afhankelijk mogen zijn van *gabar oel aahaad*.

Vervolgens nadat Moe'aadh op rationele wijze bewezen heeft dat de Schepper één is dient hij het volk van Jemen te onderwijzen in de jurisprudentie van Islam en in de handelingen is het acceptabel om *gabar oel aahaad* na te volgen.

3. Al zouden naast Moe'aadh duizend andere *sahaaba* meegestuurd worden zodat het wel *moetawaatir* zou zijn, dan is het nog steeds niet relevant dat zij met zekerheid zouden vertellen dat Mohammad (saw) de Boodschapper van Allah was. Zij dienen eerst rationeel overtuigd te raken doormiddel van rationele bewijzen.
4. Moe'aadh was niet de eerste die naar Jemen zou gaan omdat Jemen geopend was door het leger van de moslims onder leiding van 'Alie ibn Abie Taalib en Gaalid ibn al Walied wat betekende dat er genoeg mensen waren voor de *tawaatoer* berichten van Islam naar het volk toe.
5. Moe'aadh was een verantwoordelijke van een delegatie en ging niet alleen, daarom zou hetgeen hij zou berichten gelijk al middels *tawaatoer* zijn.

- Een ander argument wat wordt gebruikt om aan te tonen dat de *gabar oel aahaad* wel geaccepteerd wordt in 'aqieda is het volgende vers:

**{فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين ولينذروا قومهم إذا رجعوا إليهم
لعلهم يحذرون}.**

“Waarom trekt dan niet van elke groep een deel hunner op, opdat zij in de godsdienst goed onderlegd mogen worden en opdat zij hun volk, wanneer zij tot hen terugkeren mogen waarschuwen, zodat zij gered mogen worden.” (Zie VBK soera At Tauwba vers 122)

Zij zeggen dat het kleinste aantal van een ‘*taa’ifa*’ (groep) één persoon is en de waarschuwing is gekoppeld aan het Paradijs en het vuur en zij zijn onderdeel van ‘*aqieda* en daarom wordt *gabar oel aahaad* gebruikt in geloofszaken.

Deze stelling klopt niet vanuit de volgende punten:

1. Er is geen overeenkomst tussen de geleerden dat het kleinste aantal van een groep slechts één persoon is echter er wordt gezegd dat het kleinste aantal twee personen zijn of meer;
 2. De groep in dit vers staat voor een meerderheid en niet voor één persoon met het bewijs dat het persoonlijk voornaamwoord in meervoud is bij Allah’s uitspraak: ‘opdat zij goed onderlegd worden’ en Zijn uitspraak: ‘opdat zij hun volk mogen waarschuwen’.
- Nog een ander argument is dat geleerden die spreken over *gabar oel aahaad* en zeggen dat het *dhann* is en geen ‘*ilm*’ zeggen dat *dhann* ook wel zekerheid betekent want Allah (swt) zegt het volgende:

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَعُوا كِتَابِيهِ
إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيهِ

“Neemt, en leest mijn boek voor. Voorwaar, ik was ervan overtuigd (dhannantoe) dat ik mijn afrekening zou ontmoeten.” (VBK soera Al Haaqqa, vers 19-20)

In dit vers zou ‘*dhannantoe*’ nooit in de betekenis van ‘ik vermoedde’ kunnen komen omdat dit twijfel aangeeft over de afrekening wat *koefr* is. Daarom betekent *dhannantoe* in dit vers ‘ik was ervan overtuigd’. In de uitleg van dit vers wordt ook aangegeven dat de Arabieren het woord *dhann* (vermoeden) soms ook wel gebruikten voor iets zekers waardoor dit een juiste interpretatie is van het vers.

Het klopt dat *dhann* zekerheid kan betekenen echter is dit enkel in uitzonderlijke gevallen. In de Koran komt de betekenis van *dhann* als zijnde drie keren voor terwijl de verzen waarin *dhann* in de betekenis van vermoeden wordt gebruikt veelvuldig zijn:

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى

“Dit zijn slechts namen die gij uitgedacht hebt - gij en uw vaders - waarvoor Allah geen gezag heeft nedergezonden. Zij volgen slechts hun vermoedens (dhann) en begeerten. En voorzeker de leiding van hun Heer is nu tot hen gekomen.” (Zie VBK soera An Nadjm, vers 23)

وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ

"En als jij de meeste van hen die op aarde zijn gehoorzaamt, dan zullen zij jou doen afdwalen van de weg van Allah. Zij volgen slechts vermoedens (dhann) en zij vertellen slechts verzinsels." (Zie VBK soera Al An'aam vers 116)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا

"Jullie die geloven! Vermijdt vele vermoedens (dhann)- sommige vermoedens zijn zonde - en spioneert niet en roddelt niet over elkaar" (Zie VBK soera Al Hoedjoeraat vers 12)

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا

"Maar zij hebben daar geen kennis van. Zij volgen alleen een vermoeden (dhann) en het vermoeden kan tegen de waarheid niets baten." (Zie VBK soera An Nadjm vers 28)

De definitie van *dhann* in het Arabisch is: een sterk vermoeden (*raadji*) hebben in iets met de mogelijkheid dat het tegenovergestelde waar is. Er wordt ook wel gezegd dat *dhann* één van de zijden van twijfel is welke de eigenschap heeft dat het sterker is (dan de andere zijde).

Dit is de taalkundige betekenis van het woord *dhann* welke op deze manier gebruikt werd door de Arabieren in hun poëzie, hoe het gebruikt wordt in de Koran en hoe de Profeet (saw) en zijn metgezellen het woord gebruikten.

Door sommigen wordt beweert dat *dhann* een woord is welke van de *moedhdaadh* (woorden met tegengestelde betekenissen) is zoals het woord '*qoer*' twee tegengestelde begrippen heeft in de Koran, namelijk *toehr* (reinheid) en *hayd* (menstruatie). Het kan volgens hen dus vermoedens betekenen maar ook '*ilm* (zekere kennis). Dit is een onjuiste bewering en de Koran is hier een bewijs van. In het volgende vers is dit namelijk duidelijk te zien:

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا

"Maar zij hebben daar geen kennis ('ilm) van. Zij volgen alleen een vermoeden (dhann) en het vermoeden (dhann) kan tegen de waarheid (haqq) niets baten." (Zie VBK soera An Nadjm vers 28)

In dit vers wordt gezegd dat de ongelovigen in dit vers vermoedens hebben en wordt ontkent dat zij kennis hebben als tegenovergestelde hiervan. Vervolgens wordt gezegd dat deze *dhann* (vermoedens) niet baten jegens de waarheid.

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا

“Zij zeggen: ‘Wij hebben de masieh ‘Isa, de zoon van Marjam, Allah’s gezant gedood.’ Zij hebben hem niet gedood en zij hebben hem niet gekruisigd, maar het werd hun gesuggereerd. Zij die het daarover oneens zijn, verkeren erover in twijfel (sjakk). Zij hebben er behalve het afgaan op vermoedens (dhann) geen kennis (‘ilm) van; zij hebben hem vast en zeker (yaqien) niet gedood.”

In dit vers wordt duidelijk gezegd dat zij (*Banie Israa’iel*) in twijfel verkeren over dat zij werkelijk ‘lesaa (ra) hebben gedood en dat zij hier enkel hun vermoedens (*dhann*) volgen en geen kennis (‘ilm) hierover hebben.

Indien een woord welke genoemd is door de Wetgever (*Sjaar’i*) in betekenis afwisselt tussen zaken dan wordt het eerst begrepen vanuit de *sjar’ie* definitie ervan omdat de Profeet (saw) gezonden is om de *sjar’i’a* te verduidelijken. Indien er geen *sjar’ie* betekenis ervan is dan wordt het begrepen op basis vanuit de traditionele betekenis (‘oerfie) welke aanwezig was in zijn (saw) tijd omdat het spreken vanuit de gewoonte vaak het bedoelde is bij de taalkundigen. Indien dit niet van toepassing is, dan wordt het letterlijk begrepen volgens de realiteit.¹⁹

Daarom dient het woord *dhann* te worden begrepen uit de taalkundige betekenis omdat het enkel middels deze betekenis overgeleverd is. Er niets te overgeleverd van het gebruik van dit woord op een *sjar’ie* manier zoals bij de woorden *salaat* en *zakaat*. Tevens is er niets overgeleverd van een figuurlijke (*madjaaz*) manier, het woord is geen *moesjtarak* woord (een woord met verschillende betekenissen) of *moedjmal* (een woord met meerdere betekenissen waarvan verduidelijking vereist is), en geen *moedhdhaadh*, (een woord met twee tegenovergestelde betekenissen).

Dhann betekent dus niets anders dan de definitie die gegeven is: “een sterk vermoeden (*raadji*) hebben in iets met de mogelijkheid dat het tegenovergestelde waar is. Er wordt ook wel gezegd dat *dhann* één van de zijden van twijfel is welke de eigenschap heeft dat het sterker is (dan de andere zijde”.

Het betekent dus geen kennis op enige manier. Echter, afhankelijk van de context indien er bepaalde externe aanwijzingen (*imaara*) bestaan, dan kan het woord *dhann* tot de betekenis van kennis ‘ilm verworpen en dat blijkt duidelijk uit de drie verzen welke vermeld staan in de Koran.

¹⁹ At Tamhied blz. 222 Al Asnawie

De Uitspraken van de Geleerden wat Betreft de Onzekerheid van *Gabar oel Aahaad*

De Maalikitische wetschool:

ومذهب مالك رحمه الله قبول خبر الواحد العدل وأنه يوجب العمل دون القطع : قال أبو الوليد الباجي .
على عينه وبه قال جميع الفقهاء

Aboe al Walied al Baadjie heeft gezegd: “En de wetschool van Malik heeft de *betrouwbare gabar oel waahid* geaccepteerd en (tevens) dat het verplicht is voor de handelingen zonder op zichzelf staande zekerheid (*qat’ie*) en gelijk aan hem zeggen de meeste geleerden dit.” (*Isjaara fiel Oesoel blz. 203*)

وقال في إيصال السالك في أصول الإمام مالك: والنطقي على قسمين، قطعي وظني،
فالقطعي منه هو المشاهد أو المنقول بالتواتر والظني هو المنقول بخبر الأحاد الصحيح
وهو حجة ظنية والقطعي حجة قطعية

En hij heeft gezegd in ‘*lesaal il Saalik*’ van de *oesoel* van Imam Maalik: “De uitspraak valt uiteen in twee delen: zekerheid (*qat’ie*) en vermoedelijkheid (*dhannie*). Voor wat betreft zekerheid, hiervan is het de getuigenis of uitspraak door middel van *tawaatoer*. En vermoedelijkheid is de uitspraak door middel van een betrouwbare (*sahieh*) *gabar oel aahaad* en ze is een vermoedelijk (onzeker) argument en de zekerheid is een zeker argument.” (*lesaal oes Saalik van Mohammed bin Yahya bin Oemar al Moechtaar bin Taalib blz. 17*)

وقال أبو بكر بن العربي: أما الثاني: الذي يوجب العمل دون العلم فهو خبر الواحد المطلق
عما ينفرد بعلمه، وقال قوم: إنه يوجب العلم والعمل كالخبر المتواتر، وهذا إنما صاروا اليه
بشبهتين دخلتا عليهم، إما لجهلهم بالعلم، وإما لجهلهم بخبر الواحد، فإننا بالضرورة نعلم
امتناع حصول العلم بخبر الواحد وجواز تطرق الكذب والسهو عليه

Aboe Bakr bin al ‘Arabie heeft gezegd: “Wat betreft het tweede; ‘hetgeen vereist voor de handelingen zonder dat het vereist is voor kennis (*‘ilm*)’, dit is absolute *gabar oel waahid* wat hetgeen is dat alleen staat in zijn kennis. Het (algemene) volk zegt: Het is vereist voor kennis (*‘ilm*) en vereist voor de handelingen net zoals *gabar oel moetawaatir*. Zij zeggen dit vanwege twee redenen: óf hun onwetendheid ten aanzien van de kennis (*‘ilm*), óf hun onwetendheid ten aanzien van *gabar oel waahid*. Omdat het bij ons algemeen bekend is dat kennis (*‘ilm*) niet bereikt kan worden door *gabar oel waahid* en dat de leugen en vergissing erin worden geoorloofd. (*in zijn ‘Hoesoel’ blz. 115*)

وقال أبو عبد الله القرطبي المفسر: واكثر أحكام الشريعة مبنية على غلبة الظن كالقياس
وخبر الواحد وغير ذلك

En Aboe 'Abdoellah al Qoertoebi de moefassir heeft gezegd: "En de meeste *sjari'a* wetten zijn gebaseerd op overwinnende vermoedelijkheden (*ghalabat ad dhann*) zoals *qiyaas* en *gabar al waahid* en anderen. (in zijn *Tafsier Djaami' li Ahkaam il Qoeraan* bij Allah's uitspraak: "*sommige van de vermoedens (dhann) zijn een zonde/overtreding.*")

وقال ابن عبد البر: اختلف أصحابنا وغيرهم في خبر الواحد العدل: هل يوجب العلم والعمل جميعاً؟ أم يوجب العمل دون العلم؟
قال: والذي عليه أكثر أهل الحنق منهم أنه يوجب العمل دون العلم، وهو قول الشافعي وجمهور أهل الفقه والنظر

En ibn 'Abd oel Barr heeft gezegd: "Er is een dispuut tussen onze metgezellen en anderen over betrouwbare *gabar oel waahid*: is het vereist voor kennis ('ilm) en handelingen tezamen? Of is het alleen vereist in de handelingen zonder dat het vereist is voor de kennis ('ilm)?"

Hij zei: "Degenen vanonder de meeste van de mensen van bekwaamheid (geleerden), zijn van mening dat het vereist is in de handelingen zonder dat het vereist is voor kennis('ilm), en dit is wat Sjaafi'i en de meeste mensen van *fiqh* en onderzoek hebben gezegd. (zoals overgeleverd is in *Moesnad aala Taymiyya* blz. 220)

De Hanafitische wetschool

وقال السرخسي: قال فقهاء الأمصار رحمهم الله: "خبر الواحد العدل حجة للعمل به في أمر الدين ولا يثبت به علم يقين".

ثم قال: "وقد بينا فيما سبق أن علم اليقين لا يثبت بالمشهور من الأخبار بهذا المعنى فكيف يثبت بخبر الواحد"

Saragsi heeft gezegd: "De prominente geleerden hebben gezegd: 'betrouwbare *gabar oel waahid* is een argument voor de handeling in de kwesties van de *dien* en niet gegrond voor kennis ('ilm oel *yaqien*).' Verder zei hij: 'En wij hebben reeds uiteengezet dat de kennis ('ilm oel *yaqien*) niet bewezen kan worden doormiddel van *masjhoer aahaadieth*, dus hoe kan kennis ('ilm oel *yaqien*) bewezen worden door middel van *gabar oel waahid*? (Saragsi in zijn *Mabsoet* 80/3)

وقال أبو الثناء الماتريدي: وحكمه —أي خبر الآحاد— أنه يوجب العمل دون العلم

Aboe ath Thanaa' al Maatoeriedie heeft gezegd: "en zijn oordeel – d.w.z. *gabar oel waahid* – is vereist voor de handeling zonder (dat het vereist is) voor kennis ('ilm)." (in zijn boek *oesoel oel fiqh* blz. 148)

قال أبو بكر الصيرفي: خبر الواحد يوجب العمل دون العلم ونقله عن جمهور العلماء منهم الشافعي

Aboe Bakr as Sieriefie heeft gezegd: "*Gabar oel waahid* is vereist voor de handeling zonder (dat het vereist is) voor kennis ('ilm) en hij heeft deze opinie overgeleverd van de meeste geleerden, één van hen was as Sjaafi'i. (in *Az Zarkasjje fie Bahr*, blz. 262/4).

وقال النووي في شرح مسلم: وهذا الذي ذكره ابن الصلاح في شأن صحيح البخاري ومسلم في هذه المواضع خلاف ما قاله المحققون والأكثر من فإنهم قالوا: أحاديث الصحيحين التي ليست بمتواتره إنما تفيد الظن فإنها آحاد، والآحاد إنما تفيد الظن على ما تقرر ولا فرق بين البخاري ومسلم وغيرهما في ذلك، وتلقي الأمة بالقبول إنما أفادنا وجوب العمل بما فيهما وهذا متفق عليه، فإن أخبار الآحاد التي في غيرهما يجب العمل بها إذا صحت أسانيدُها ولا تفيد إلا الظن فكذا الصحيحان.

وقال أيضاً: وأما خبر الواحد فهو ما لم يوجد فيه شروط المتواتر سواء كان الراوي له واحداً أو أكثر واختلف في حكمه، فالذي عليه جماهير المسلمين من الصحابة والتابعين فمن بعدهم من المحدثين والفقهاء وأصحاب الأصول أن خبر الواحد الثقة حجة من حجج الشرع يلزم العمل بها ويفيد الظن ولا يفيد العلم

An Nawawie heeft gezegd in zijn *Sjarh Moeslim*: "En hetgeen vermeld is door Ibn as Salaah over *sahieh* al Boegaarie en Moeslim is in strijd met hetgeen wat gezegd is door de meeste geleerden, zij hebben gezegd: 'dat de *aahaadieth* van de twee *sahieh's* niet *moetawaatir* zijn en ze vermoedelijkheden (*dhann*) bevatten omdat ze *aahaad* zijn en de *aahaad* impliceren vermoedelijkheden (*dhann*) zoals gezegd is. En er is geen verschil tussen de *aahaadieth* van al Boegaarie en Moeslim en anderen (andere boeken van *hadieth*), en de acceptatie van de *oemma* van de *aahaadieth* van de twee *sahieh's* impliceren de verplichting om ernaar te handelen ('amal) en er is geen discussie over dit omdat het een verplichting is om te handelen volgens de *gabar oel waahid* in andere boeken van *hadieth*, indien de *isnaads* van de overlevertaars betrouwbaar zijn, alhoewel deze *aahaadieth* enkel en alleen vermoedelijkheid (*dhann*) impliceren, en hetzelfde geldt voor de twee *sahieh's*."

Hij heeft tevens gezegd dat: "*Gabar oel waahid* is de *gabar* welke niet aan de voorwaarden voldoet van *moetawaatir*, ongeacht de overlevertaar één of meer was, en er was een discussie hierover maar het was welbekend onder de meerderheid van de moslims van de *sahaaba's* en de *tabie'ien* en de geleerden van de *aahaadieth* en de *foeqahaa'* en de geleerden van *aahaadieth* die later zijn gekomen, dat de betrouwbare *gabar oel waahid* een bewijs is voor de wetgeving (*sjar'i*), handelen ernaar is verplicht maar het bevat vermoedelijkheden (*dhann*) en geen kennis ('ilm)." (Imam Nawawie in zijn *Sjarh Sahieh Moeslim* blz. 131/1 en 20/1 of 26/1)

وقال الحافظ ابن حجر العسقلاني في نخبه الفكر عند كلامه على المتواتر: فكله مقبول لإفادته القطع بصدق مخبره بخلاف غيره من أخبار الآحاد

En al Haafidh ibn Hadjar al Asqalaani heeft gezegd in ‘*Nachbatoel Fikr*’ bij zijn uitspraken over *moetawaatir*: ‘dit alles wordt geaccepteerd met zijn aanduiding van zekerheid met bevestiging over zijn boodschap in tegenstelling tot *agbaar oel aahaad*.” (*Nachbatoel fikr fil moestalahaat ahloel athar blz. 38*)

وقال البيضاوي: لا ينسخ المتواتر بالآحاد لأن القاطع لا يرفع بالظن.

Al Baidawi heeft gezegd: ‘*Moetawaatir* wordt niet opgeheven door *aahaad* omdat zekerheid (*qat’ie*) niet opgeheven kan worden door onzekerheid (*dhann*).’ (in ‘*Al Manhadj*’ met zijn uitleg van Djoezri blz. 431/1)

وقال الماوردي في الحاوي: وإذا كان كذلك فهو وإن أوجب العمل فغير موجب للعلم الباطن بخلاف المستفيض والمتواتر

Al Mawardi heeft gezegd in *Al Haawiya*: “En wanneer het zo is, dan is het verplicht om ernaar te handelen (*‘amal*) maar het is niet vereist voor kennis (*‘ilm*), in tegenstelling tot de *hadieth moestafiedh* en *moetawaatir*.” (*Al Haawiya al Kabier blz. 144/20*).

De Hanbalitische wetschool

قال موفق الدين بن قدامة المقدسي: اختلفت الرواية عن إمامنا رحمه الله -يعني أحمد بن حنبل- في حصول العلم بخبر الواحد، فروي أنه لا يحصل به وهو قول الأكثرين والمتأخرين من أصحابنا لأننا نعلم ضرورة أنا لا نصدق كل خبر نسمعه ولو كان مفيداً للعلم لما صح ورود خبرين متعارضين لاستحالة اجتماع الضدين

Moewaffiq ad dien ibn Qoedaama al Maqdisie heeft gezegd: “De overleveringen over onze *imaam* – Ahmad ibn Hanbal – verschillen wat betreft het bereiken van kennis (*‘ilm*) doormiddel van *gabar oel waahid*. Er is overgeleverd dat het geen *‘ilm* oplevert en dit is de mening van de meerderheid en de latere generatie van onze geleerden. Dit is omdat we weten vanuit noodzakelijkheid dat we niet een ieder bericht accepteren die we horen. En indien het wel kennis (*‘ilm*) zou teweegbrengen dan konden twee tegengestelde overleveringen niet tegelijkertijd *sahieh* zijn omdat het onmogelijk is dat twee tegengestelde zaken waar zijn.” (*Rawdatoe oen Naadhir wa djennatoel Moenaadhir vol. 1 blz. 206*)

وقال صفي الدين البغدادي: والآحاد ما لم يتواتر والعلم لا يحصل به في إحدى الروايتين وهو قول ألا كثيرين ومتأخري أصحابنا.

Safie’oeddien Al Baghdaadie heeft gezegd: “En de *aahaad* wat geen *tawaatoer* bereikt en *‘ilm* wordt er niet mee bereikt in één van de twee overleveringen (van imaam Ahmad) en dit is tevens de

mening van de meerderheid en latere generatie van onze geleerden.” (*Qawaa'id oel Oesoel wa ma'aaqid oel foesoel*, blz. 16)

وقال ابن عقيل: خبر الواحد لا يوجب العلم لا الضروري ولا المكتسب على الصحيح من الروايتين عن صاحبنا

Ibn 'Aqiel heeft gezegd: “*Gabar oel waahid* brengt geen ‘ilm niet noodzakelijk en niet verdienend op basis van de juiste van de twee overleveringen van onze *saahib* (Ahmad ibn Hanbal).” (*Al Waadih fie al oesoel il fiqh* vol. 4 blz. 403)

وقال ابن تيمية: وخبر الواحد المتلقى بالقبول يوجب العلم عند جمهور العلماء... ثم قال: فإنه وإن كان في نفسه لا يفيد إلا الظن، لكن لما اقترن به إجماع أهل العلم بالحديث على تلقيه بالتصديق كان بمنزلة إجماع أهل العلم بالفقه على حكم مستندين في ذلك إلى ظاهر أو قياس أو خبر واحد، فإن ذلك الحكم يصير قطعياً عند الجمهور، وإن كان بدون الإجماع ليس بقطعي

Ibn Taymiyya heeft gezegd: “*Gabar oel waahid* welke geaccepteerd is, leidt tot ‘ilm bij de meeste geleerden”...vervolgens zei hij: “...zelfs al is ze in de kern slecht *dhann*. Echter, indien er een *idjma'* is van de *hadieth* geleerden dat men erin moet geloven, is dit op het niveau van de *idjma'* van de *fiqh* geleerden over een oordeel waarbij zich relateren aan het openlijk zichtbare, of *qiyaas* of *gabar oel waahid*. Dit oordeel is daarmee absoluut (*qat'ie*) geworden bij de meeste geleerden terwijl zonder *idjma'* dit niet absoluut (*qat'ie*) is.” (*Ilm oel hadieth* blz. 100)

ويقول أيضاً: فلم يقل أحد من العقلاء أن كل خبر واحد أو خبر كل واحد يكون صدقاً أو يفيد العلم ولا أنه يكون كذباً

Hij heeft tevens gezegd: “Niemand met verstand zou zeggen dat elke *gabar oel waahid* of bericht van elk individu waarachtig is of kennis geeft en ook niet dat het een leugen is.” (*Djawaab as sahieh li man badala dien al masieh* vol. 6 blz. 481)

Moderne geleerden

قال الشيخ تقي الدين النبهاني: خبر الواحد: وهو ما رواه عدد لا يبلغ حد التواتر في العصور الثلاثة ولا عبرة بما بعدها، وهو يفيد الظن ولا يفيد اليقين

Taqieoeddien an Nabhani zei: “*Gabar oel waahid* is hetgeen overgeleverd is door een aantal overleveraars welke niet de *tawaatoer* bereikt in de eerste drie generaties (*sahaaba*, *taabi'ien* en *taabi' oet taabi'ien*), en hetgeen na deze drie generaties komt heeft geen autoriteit, het (*gabar oel aahaad*) impliceert vermoedens (*dhann*) en geen zekerheid (*yaqien*). (*Sjachsiiyya* blz. 78/3)

وقال الشيخ حسن البنا: فالذي عليه جماهير المسلمين من الصحابة والتابعين فمن بعدهم من المحدثين والفقهاء وأصحاب الأصول: ان خبر الواحد الثقة حجة من حجج الشرع يلزم العمل بها ويفيد الظن ولا يفيد العلم

Hassan al Banna heeft gezegd: "en hetgeen bij de meeste moslims van de metgezellen en de *taabi'ien* was, en degenen na hen van de *hadieth* geleerden en *foeqahaa'* en de mensen van *oesoel*: dat de betrouwbare *gabar oel waahid* een bewijs is voor wetgeving (*sjar'i*) en gebonden is aan handelingen en enkel en alleen vermoedelijk (*dhann*) is en het geen kennis (*'ilm*) aanduidt. (*Moebaahith fil oeloem oel hadieth blz. 37 en naar boven.*)

قد سحره لبيد² ويقول سيد قطب على الأحاديث التي رواها مسلم في صحيحه في أن النبي بن الأعصم اليهودي: يقول: ولكن هذه الروايات تخالف أصل العصمة النبوية في الفعل وكل قول من أقواله سنة وشريعة،² والتبليغ ولا تستقيم مع الاعتقاد بأن كل فعل من أفعاله أنه مسحور وتكذيب المشركين فيما كانوا² كما أنها تصطدم بنفي القرآن عن الرسول يدعونه من هذا الافك ومن ثم تستبعد هذه الروايات، وأحاديث الآحاد لا يؤخذ بها في أمر العقيدة والمرجع هو القرآن والتواتر شرط للآخذ بالأحاديث في أصول الاعتقاد.

En Sayyid Qoetb heeft gezegd over de *aahaadieth* overgeleverd in *Moeslim's Sahieh* dat de Profeet (saw) behekst was door Loebaid bin al A'asim de Jood: hij zegt: "Maar deze overlevering spreekt de basis van bescherming van de Profeet tegen in de handelingen en bereikt geen zekerheid in geloof omdat elke daad en uitspraak van de Profeet (saw) *soenna* en *sjar'i'a* zijn. En deze overleveringen spreken tevens de ontkenning van de Koran tegen dat de Profeet (saw) behekst zou zijn. En hoe de Koran de aantijgingen van de *moesjriken* weerlegt is waarom we niet kunnen vertrouwen op dergelijke overleveringen en *aahaadieth oel aahaad* niet worden genomen in '*aqieda* zaken. En de referentie voor dergelijke kwesties is de Koran. En de *moetawaatir* is een voorwaarde om de *hadieth* te nemen in de *oesoel* van de '*aqieda*." (*Fie Dhilaal il Koran blz. 4008/6 over de tekst van soera al Falaq*)

De Uitspraken van de Geleerden dat *Gabar oel Aahaad* geen Bewijs is voor 'Aqiedazaken

قال أبو العباس القرطبي في معرض حديثه على حديث رؤية النبي ربه ليلة الإسراء والمعراج: ليست المسألة من العمليات فيكتفى بها بالأدلة الظنية، وإنما هي من المعتقدات فلا يكتفى فيها إلا بالدليل القطعي

Aboe al'Abbaas Al Qoertoebie in zijn antwoord op de *hadieth* over dat de Profeet (saw) Zijn Heer op de avond van de *israa'* en *mi'raadj* heeft gezien: "Deze kwestie is niet van de handelingen opdat *dhannie* bewijsvoeringen voldoende zouden zijn, echter dit valt onder de geloofszaken en daarom is het niet voldoende behalve indien er absoluut (*qat'ie*) bewijs wordt geleverd." (*Al Mafham Sjarh Sahieh Moeslim vol. 1 blz. 402*)

وقال صفي الدين الارموي: وهذا لأن المطلوب في الأصول العلم واليقين، وخبر الواحد لا يفيد كما تقدم، بخلاف الفروع فإنه يكفي فيها الظن وخبر الواحد يفيد

Safie oed dien al Armawie heeft gezegd: "Dit is omdat in de fundamenteën kennis en zekerheid vereist is, en de *gabar oel waahid* levert dit niet zoals eerder gezegd. Dit is in tegenstelling tot de details waarbij het voldoende is om vermoedens (*dhann*) te hebben en *gabar oel waahid* levert dit." (*Nihaayatoel Woesoel fie Diraayatil Oesoel vol. 7 blz. 2811*)

قال أيضاً: وقد أجمعنا على أن خبر الواحد غير مقبول في أصول الدين

Hij heeft tevens gezegd: "Wij zijn overeengekomen dat de *gabar oel waahid* niet geaccepteerd wordt in de fundamenteën van de *dien*" (*Nihaayatoel Woesoel fie Diraayatil Oesoel vol. 7 blz. 2834*)

وقال علاء الدين السمرقندي: ومنها –أي أقسام الأحاد- أن يرد الخبر في باب العمل فأما إذا ورد في باب الاعتقادات وهي من مسائل الكلام فإنه لا يكون حجة لأنه يوجب الظن وعلم غالب الرأي لا علماً قطعياً، فلا يكون حجة فيما يبتنى على العلم القطعي والاعتقاد حقيقة

'Alaa oed dien As Samarqandie heeft gezegd: "En van haar – de soorten *aahaad* – is dat het bericht overgeleverd in het hoofdstuk van handelingen. Indien het overgeleverd is in het hoofdstuk van geloofszaken en van de kwesties van *kalaam* is dan is het geen bewijs omdat het *dhann* overlevert en wordt er in de sterkte mening dat het geen absolute kennis verschaft. Daarom is het geen bewijs waarop zekere kennis en geloofszaken gebouwd kunnen worden." (*Miezaan oel Oesoel blz. 430*)

وقال أبو العباس القرافي في جوابه على من منع العمل بخبر الواحد فقال: وجوابها: أن ذلك مخصوص بقواعد الديانات وأصول العبادات القطعيات

'Aboe al 'Abbaas al Qoeraafie heeft gezegd in zijn antwoord op de stelling dat handelingen niet gebaseerd zouden mogen zijn op *gabar al waahid*: "Dit is specifiek voor de fundamente van de dien en de fundamente van de religie" (*Tanqieh oel Foesoel blz. 358*)

وقال أبو الخطاب وابن عقيل: انه لا يعمل بأخبار الأحاد في أصول الديانات

Aboe oel Gattaab en Ibn 'Aqiel hebben gezegd: "Dat *gabar oel waahid* in de fundamente van de dien niet wordt gebruikt". (*Ibn Naddjaar verhaalt dit over hen in Alkawkeb oel Moenier vol. 2 blz. 352*)

وقال ابو اسحق الشيرازي رداً على من قال لو جاز أن يقبل خبر الواحد في الفروع لجاز في الأصول مثل التوحيد واثبات الأصول.
فقال: الجواب: ان في مسائل الأصول أدلة عقلية موجبة للعلم قاطعة للعذر فلا حاجة بنا الى خبر الواحد

Aboe Ishaaq al Sjieraazie heeft gezegd in antwoord op degene die zegt 'indien *gabar oel aahaad* in de details wordt geaccepteerd dan zou het ook in de fundamente moeten worden geaccepteerd zoals *at tawhied* en de vastlegging van *oesoel*'.

Antwoord: "In de kwesties van de fundamente resulteren verstandelijke bewijsvoeringen tot zekere kennis en daarom hebben we geen behoefte aan *gabar oel aahaad*" (*Sjarh al Lam'a vol. 2. Blz. 106*)

قال البزدوي: خبر الواحد لما لم يفد اليقين لا يكون حجة فيما يرجع الى الاعتقاد لأنه مبني على اليقين وإن كان حجة فيما قصد فيه العمل

Al Bazdawie heeft gezegd: "*Gabar oel aahaad* van hetgeen geen zekerheid tot stand brengt is geen bewijs om terug te leiden naar de geloofszaken omdat deze (geloofszaken) gebouwd zijn op zekerheid terwijl het wel een bewijs is voor handelingen" (*Kasf oel Asraar 'ala Oesoel il Bazdawie vol. 3 blz. 27*)

وقال الحافظ ابن حجر العسقلاني: الذي يظهر من تصرف البخاري في كتاب التوحيد، أنه يسوق الأحاديث التي وردت في الصفات المقدسة فيدخل كل حديث منها في باب ويؤيده بآية من القرآن للإشارة الى خروجها عن أخبار الأحاد على طريق التنزل في ترك الاحتجاج بها في الاعتقادات

Al Haafidh bin Hadjar al Asqalaanie heeft gezegd: "Wat duidelijk wordt uit de manier waarop Al Boegaarie handelde bij kitaab *at tawhied* is dat hij de *ahadieth* behandelt die overgeleverd zijn van de heilige eigenschappen en elke *hadieth* daarvan plaatst in een hoofdstuk welke hij ondersteunt met een vers van de Koran erop wijzende dat het buiten de *gabar oel ahaad* valt op basis van de methode van de *tanzil* (de Koran) in het verlaten van het te gebruiken als bewijsvoering voor geloofszaken" (*Fath oel Baarie vol 13 blz. 359*)

Conclusie

Op basis van het voorgaande kan geconcludeerd worden dat het voor een moslim niet toegestaan is gabaar oel ahad te accepteren in zaken van 'aqieda. Omdat de 'aqieda de basis is van het geloof van een moslim is het niet toegestaan om ook maar een kleine graad van twijfel erin te hebben. De 'aqieda dient honderd procent waterdicht te zijn omdat dit het fundament is waar het gehele geloof op is gebouwd. Op deze manier kan de moslim voortgaan in het leven vol vertrouwen in zijn geloof en zonder angstig te zijn dat de fundamenten van zijn geloof onjuist zouden kunnen blijken te zijn. Dit is hetgeen noodzakelijk is voor een oemma welke nu staatsloos is en op weg is naar een heropleving (*nahda*) wat met de wil van Allah (swt) zal leiden tot de terugkeer van de islamitische manier van leven, de terugkeer van de Khilafah Staat.